

جایگاه و فلسفه درس هنر در مدارس ابتدایی

علی ترابی زیارتگاهی

آموزگار رسمی آموزش و پرورش شهرستان شهرضا ، کارشناس ارشد فلسفه تعلیم و تربیت

محمد رضا خیرمند

مدیر دبستان ابتدایی شاهد شهید شیدانشید شهرضا ، کارشناس ارشد مدیریت آموزشی

مرتضی نصیریان

آموزگار رسمی آموزش و پرورش شهرستان شهرضا ، کارشناس ارشد مدیریت آموزشی

چکیده

هدف مقاله حاضر طراحی و اعتبار یابی الگوی بومی برای برنامه درسی دوره ابتدایی مبتنی بر مؤلفه های زیبایی شناسی و هنر باشد. به این منظور ابتدا با بررسی مبانی نظری و دیدگاه صاحب نظران دو رشته مطالعات برنامه درسی و هنر مؤلفه های زیبایی شناسی و هنر برای برنامه درسی به دست آمد، سپس میزان کاربردی بودن آن ها از دیدگاه برنامه ریزان درسی دوره ابتدایی نظام آموزشی ایران بررسی شد تا الگوی پیشنهادی بر اساس مؤلفه های مناسب طراحی و اعتبار یابی گردد. روش تحقیق حاضر از نوع رویکرد آمیخته بود که با روش کیفی نظرورزانه و روش پیمایشی با استفاده از مصاحبه انجام شد. جامعه پژوهش صاحب نظران دو رشته مطالعات برنامه درسی و هنر و همچنین برنامه ریزان درسی دوره ابتدایی نظام آموزشی ایران بود که با روش نمونه گیری هدفمند صاحب نظران و با روش نمونه گیری خوش ای و قابل دسترس برنامه ریزان درسی دوره ابتدایی انتخاب شدند. برای تجزیه و تحلیل داده های مصاحبه از تحلیل تفسیر و استنباط، استفاده هنر از نظر صاحب نظران و کارشناسان برنامه ریزی درسی معتبر تشخیص داده شد. برای عناصر ده گانه موردنظر اکر است که این الگو از نظر صاحب نظران و کارشناسان برنامه ریزی درسی معتبر تشخیص داده شد. برای هر کدام از بخش های الگو مؤلفه هایی ارائه شد که آن مؤلفه ها را می توان با توجه به ویژگی هایشان در یک یا بیش از یکی از سطوح سیاست گذاری، برنامه ریزی درسی و اجرا بکار بست به طوری که به کارگیری مؤلفه های ارائه شده در طراحی و تدوین برنامه درسی دوره ابتدایی بستر مناسب را برای اجرای هنرمندانه و زیبا شناسانه الگو در محیط اجرا فراهم می سازد.

کلمات کلیدی

هنر، زیبایی شناسی، فلسفه، دوره ابتدایی، الگوی برنامه درسی

مقدمه

زیبایی شناسی و هنر حوزه ای است که بهره گیری از قابلیت های آن برای تعلیم و تربیت و برنامه درسی مستلزم توجه و ملحوظ نمودن آن ها از سوی برنامه ریزان درسی است و اگر از صحنه عمل برنامه ریزان درسی حذف گردد موجبات پرورش جنبه زیبایی شناسی فرد و همچنین تأثیر آن در پرورش جنبه های دیگر فراهم نخواهد شد. ازین رو دست اندکاران تعلیم و تربیت در طول تاریخ آموزش و پرورش و یا در کشورهای مختلف سعی کرده اند از این حوزه یعنی هنر و زیبایی شناسی برای تربیت انسان بهره گیرند که عمدها دو رویکرد را می توان در عملکرد آن ها متصور شد: ۱- تربیت هنری^۱ ۲- تربیت از منظر هنر^۲. رویکرد تربیت هنری همان آموزش هنر است که در نظام های آموزشی همانند آموزش سایر حوزه های محتوایی از قبیل ریاضی، زبان آموزی و غیره از طریق برنامه درسی هنر ارائه و اجرا می گردد.

^۱ art education

^۲ education through art